

Lëvizshmëria

Me tren dhe autobus

Udhëtimi me makinë ose motoçikletë

Me biçikletë / në këmbë / me kalë

Leja e drejtimit

Me tren dhe autobus

Në Zvicër, transporti publik është shumë i zhvilluar. Mund të arrini pothuajse në të gjitha vendet me transport publik. Shpesh ka trena dhe autobusë. Dhe ata mbërrijnë në kohë.

Transporti publik

Në Zvicër, transporti publik është shumë i rëndësishëm. Shumë njerëz udhëtojnë me tren ose autobus. Mund të arrini pothuajse në të gjitha vendet disa herë në orë. Biletat janë mjaft të shtrenjta. Por ka disa mënyra për të kursyer para: bileta me zbritje ose abone.

Me kartën e udhëtimit CFF me gjysmë çmimi, mund të udhëtoni me gjysmë çmimi në të gjithë Zvicrën.

Biletat dhe abonetë

Për të marrë trenin, duhet të blini një biletë para nisjes. Nuk mund të blini bileta në tren.

Për autobusët, është e mundur të blini biletën në autobus.

Makinetat e biletave janë të disponueshme në të gjitha stacionet. Në stacionet e mëdha, ka edhe sportele biletash. Mund të porosisni bileta edhe në internet në faqen e internetit të CFF ose nëpërmjet telefonit tuaj celular.

Falë disa aplikacioneve (Mobile CFF, FAIRTIQ), mund ta blini lehtësisht biletën tuaj në telefonin tuaj celular.

Për të rriturit që shpesh udhëtojnë me tren ose autobus

Ekzistojnë lloje të ndryshme abonesh:

- një abone për një udhëtim specifik (për shembull: shtëpi – punë)
- një abone për një zonë specifike (për shembull: rrjeti Vagabond në Jura)
- një abone për të gjithë Zvicrën (Abone e përgjithshme CFF)

Nuk mund ta transferoni abonenë tuaj te dikush tjetër.

Personi që zotëron një abone duhet të vërtetojë identitetin e tij (të tregojë dokumentin e tij të identifikimit nëse inspektori e kërkon atë).

Për Fëmijët

Fëmijët deri në 6 vjeç udhëtojnë falas.

Deri në 16 vjeç, fëmijët mund të udhëtojnë me një kosto të reduktuar.

Për shembull, me kartën "Junior" nëse shoqërohen nga njëri prej prindërve të tyre, ose me kartën «Fëmijë i shoqëruar» nëse shoqërohen nga një i rritur tjetër.

Mund të gjeni më shumë informacion në lidhje me biletat dhe abonetë në faqet e internetit të Chemins de fer fédéraux (Hekurudhave Federale Zvicerane, CFF), ose Chemins de fer du Jura (Hekurudhave Jura, CJ) ose shoqëritë e autobusëve (Mobiju), ose direkt në sportelin e biletave në një stacion.

Në Kantonin Jura: Réseau Vagabond (Rrjeti Vagabond)

Mund të blini një biletë udhëtimi që ju lejon të lëvizni lirisht brenda Kantonit Jura. Kjo quhet Réseau Vagabond (Rrjeti Vagabond).

Mund të blini një biletë për një zonë ose për disa zona, varësisht nga nevojat tuaja.

Mund ta blini për një muaj ose për një vit.

Nëse udhëtoni jashtë zonave të zgjedhura, duhet të blini një biletë tjetër.

Karta ditore komunale

Për të udhëtuar lirisht në të gjithë Zvicrën për 1 ditë, mund të blini një **karte ditore me zbritje**. Mund t'i blini në shumë komuna, me një çmim më të ulët. Për më shumë informacion, kontaktoni komunën tuaj.

Meqenëse shumë njerëz i kërkojnë, duhet t'i rezervoni herët.

Mund t'i gjeni edhe kartat me zbritje në faqen e internetit të CFF.

Në këtë faqe, sa më herët t'i blini, aq më të lira janë.

Le Noctambus (Noctambus)

Në Kantonin Jura, gjatë fundjavave, disa autobusë dhe trena nisen deri vonë natën.

Këto quhen shërbime Noctambus.

Biletat e rregullta, biletat me gjysmë çmimi, biletat e përgjithshme (AG), biletat e natës AG ose biletat Vagabond janë të vlefshme në autobusët e natës Noctambus.

Nuk ka nevojë të paguani shtesë.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.bonjour-jura.ch/sq/levizshmeria/me-tren-dhe-autobus

Udhëtimi me makinë ose motoçikletë

Rrugët në Zvicër janë të zhvilluara mirë. Rregullat e trafikut janë shumë të rëndësishme. Nëse nuk respektohen, gjobat janë të larta.

Rregullat e trafikut

Në Zvicër, është shumë e rëndësishme të ndiqni rregullat e trafikut.

Nëse nuk respektohen rregullat, gjobat janë shumë të larta dhe leja juaj e drejtimit mund të revokohet. Disa rregulla të rëndësishme:

- Të gjithë pasagjerët në makinë duhet të vendosin rripin e sigurimit.
- Fëmijët deri në 12 vjeç, ose nën 150 cm gjatësi, duhet të ulen në një ndenjësë të përshtatshme për fëmijë. Është e detyrueshme.
- Drejtimi i automjetit nën ndikimin e alkoolit (kufiri ligjor 0.5 ‰) ose drogës është i dënueshëm me ligj.
- Është e ndaluar të mbash telefon në dorë gjatë drejtimit të automjetit.

Mund të përdorësh vetëm telefon me sistem pa duar.

- Dritat e shkurtra (dritat e shkurtra) duhet të jenë të ndezura, edhe gjatë ditës.
- Në qytete, shpejtësia e lejuar është përgjithësisht 50 km/orë.

Megjithatë, disa rrugë mund të kenë kufizime prej 30 km/orë ose 20 km/orë.

Është e rëndësishme t'i kushtoni vëmendje të madhe sinjalistikës rrugore.

- Jashtë qyteteve, shpejtësia e lejuar është 80 km/orë.
- Në autostrada, shpejtësia e lejuar është 120 km/orë. Ndonjëherë duhet të ngadalësoni në 100 km/orë ose edhe më pak.

Është e rëndësishme t'i kushtoni vëmendje të madhe sinjalistikës rrugore.

- Duhet të parakaloni nga e majta. Megjithatë, parakalimi është i ndaluar kur vija e bardhë është pa ndërprerje.
- Këmbësorët kanë gjithmonë përparësi kur përdorin një vendkalim për këmbësorë (vija të verdha) për të kaluar rrugën.
- Në rast aksidenti, nëse ka lëndime ose dëmtime të një automjeti, duhet të telefononi policinë.

Tarifat e autostradave

Në Zvicër, shteti financon rrugët. Mund të ngisni makinën falas në rrugë, përveç autostradave.

Për të ngarë makinën në autostrada, duhet të blini një biletë autostrade. Është e vlefshme për një vit.

Mund të blihet si biletë sticker (vignette) në doganë, stacione benzine, zyra postare, disa dyqane ose nga offices cantonaux de la circulation routière (zyrat kantonale të trafikut rrugor). Duhet të ngjitet në xhamin e përparmë të automjetit.

Mund të blihet edhe elektronikisht në internet.

Sigurimi

Në Zvicër, duhet të keni sigurim për automjetet motorike (makinë, motoçikletë, etj.): sigurim për përgjegjësinë ndaj palëve të treta për automjetet motorike. Është e detyrueshme.

Ky sigurim mbulon kostot nëse ka lëndime ose dëmtime në automjetet e personave të tjerë.

Sigurimi i përgjegjësisë për automjetet motorike nuk përfshihet në sigurimin privat të përgjegjësisë. Është një policë sigurimi e veçantë.

Për dëmtimet në automjetin tuaj, mund të blini sigurim gjithëpërfshirës (të pjesshëm ose të plotë). Ky sigurim nuk është i detyrueshëm.

Por kini kujdes: nëse jeni fajtor, ose nëse keni pirë alkool ose keni marrë drogë, kompania e sigurimeve mund të refuzojë të paguajë.

Disa sigurues privatë ofrojnë këtë lloj sigurimi.

Importimi i një automjeti nga jashtë

Kur dëshironi të jetoni në Zvicër dhe të sillni makinën tuaj nga një vend tjetër, duhet të njoftoni Service des douanes (Shërbimin Doganor). Duhet ta kaloni automjetin tuaj në doganë. Kjo do të thotë: të paraqisni dokumentet e automjetit dhe të paguani taksat.

Automjeti duhet të kalojë edhe një kontroll teknik.

Është e detyrueshme të keni:

- sigurim për përgjegjësinë ndaj palëve të treta për automjetet motorike,,
- një certifikatë zvicerane të regjistrimit të automjetit,
- dhe një numër zviceran të regjistrimit (targë).

Office cantonal des véhicules (Zyra Kantonale e Automjeteve, OVJ) ju ofron të gjitha informacionet e nevojshme mbi këtë temë.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.bonjour-jura.ch/sq/levizshmeria/udhetimi-me-makine-ose-motociklete

Me biçikletë / në këmbë / me kalë

Në Jura, rrjeti i pistave të biçikletave është shumë i zhvilluar. Është shumë e këndshme të ngasësh biçikletë. Ka shumë pista për ecje për t'u eksploruar në këmbë. Dhe Jura është gjithashtu e njohur për pistat e saj të shumta për kalërim.

Lëvizja në këmbë, me biçikletë ose me kalë

Në përgjithësi, është e këndshme dhe e sigurt të lëvizësh në këmbë ose me biçikletë në qytetet dhe fshatrat e Jura. Në shumë vende, ka trotuare për këmbësorë, rrugë pa makina dhe pista për biçikleta.

Për këtë arsye, shumë njerëz zgjedhin të bëjnë udhëtime të shkurtra me biçikletë ose në këmbë.

Në kalimet për këmbësorë, këmbësorët kanë gjithmonë përparësi ndaj të gjitha automjeteve. Megjithatë, ata duhet të qëndrojnë gjithmonë vigjilentë ndaj automjeteve përballë.

Në Kantonin Jura, mund të ecni përgjatë shtigjeve të bukura për ecje malore. Këto shtigje janë të shënuara me tabela të verdha.

Ka edhe shtigje të projektuara posaçërisht për kalërim.

Mund të gjeni më shumë informacion në Offices du tourisme Zyrat e Turizmit në Saignelégier, St-Ursanne, Porrentruy dhe Delémont. Ose në faqen e internetit të Jura Tourisme (Turizimi Jura).

Si të ngasni biçikletë: rregullat e trafikut

Në Zvicër, për të ngarë një biçikletë jo-elektrike, nuk keni nevojë për patentë ose për të kaluar një provim.

Në përgjithësi, çiklistët duhet të ndjekin të njëjtat rregulla të trafikut si shoferët. Kur ka pista për çiklizëm, çiklistët duhet t'i përdorin ato.

Biçikleta duhet të jetë në gjendje të mirë: duhet të ketë dy frena funksionale, një zile, pjesë reflektuese që shkëlqejnë natën (përpara, prapa dhe pedale) dhe një dritë përpara dhe prapa.

Mbajtja e një helmete nuk është e detyrueshme, por rekomandohet shumë.

Pro Vélo Jura ofron kurse për të mësuar si të ngasësh biçikletë.

Sigurimi Përgjegjësi Private mbulon dëmet ndaj personave dhe pronës nëse pësoni një aksident me biçikletën tuaj.

Biçikleta elektrike: të ngadalta, të shpejta dhe të rënda

Për të ngarë një biçikletë elektrike të ngadaltë (deri në 25 km/orë, pa targë), duhet të jeni të paktën 14 vjeç. Deri në moshën 16 vjeç, duhet të keni një leje drejtimi të kategorisë M. Pas kësaj, nuk është më e nevojshme.

Rekomandohet të mbani një kaskë, por nuk është e detyrueshme.

Për të ngarë një **biçikletë elektrike të shpejtë** (deri në 45 km/orë, me targë të verdhë) ose një **biçikletë elektrike të rëndë** (biçikletë ngarkese deri në 450 kg dhe 25 km/orë, me targë të verdhë), ju nevojitet edhe një patentë M (ose një patentë e kategorisë më të lartë). Lejohet gjithashtu që nga moshë 14 vjeç.

Biçikleta duhet të ketë një matës shpejtësie. Mbajtja e kaskës është e detyrueshme.

Për të gjitha llojet e biçikletave elektrike, dritat e përparme duhet të qëndrojnë gjithmonë të ndezura, madje edhe gjatë ditës.

Skuterë elektrikë

Drejtnesit e skuterëve elektrikë duhet të ndjekin të njëjtat rregulla si çiklistët. Prandaj, është e ndaluar të ngasësh në trotuare.

Rekomandohet të mbani një kaskë, por nuk është e detyrueshme.

Është e ndaluar të transportohet një pasagjer.

Kujdes: shumë skuterë të shitur nuk janë në përputhje me standardet zvicerane. Ato nuk mund të përdoren në rrugë publike. Mund ta kontrolloni skuterin tuaj elektrik në Office cantonal des véhicules (Zyrën Kantonale të Automjeteve, OVJ).

Blerja e një biçiklete me çmim të ulët

Mund të gjeni biçikleta të përdorura dhe të lira në panairë biçikletash (1 deri në 2 herë në vit) ose në dyqane bamirësie.

Transporti i biçikletës suaj

Për të transportuar një biçikletë me tren ose autobus, duhet të blini një biletë të veçantë.

Nuk është gjithmonë e mundur të merrni një biçikletë me vete. Duhet të kontrolloni paraprakisht. Në disa trena, duhet të rezervoni një vend për biçikletën tuaj.

<https://www.sbb.ch/fr/informations-voyages/besoins-individuels/voyager-avec-velo/transport-velo-train.html>

Transporti i biçikletave në tren (FR)

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.bonjour-jura.ch/sq/levizshmeria/me-biciklete-ne-kembe-me-kale

Leja e drejtimit

Për të drejtuar një makinë ose motoçikletë në Zvicër, leja e drejtimit është e detyrueshme. Kur të zhvendoseni në Zvicër, leja juaj e huaj e drejtimit duhet të ndërrohet me një zvicerane.

Leja e huaj e drejtimit

Kur të zhvendoseni në Zvicër, nëse tashmë keni një leje drejtimi, duhet ta ndërroni atë me një zvicerane. Keni 12 muaj për ta bërë këtë. Ju duhet ta paraqisni kërkesën tuaj në Office cantonal des véhicules (Zyrën Kantonale të Automjeteve, OVJ).

Në varësi të vendit nga vini, mund të keni kushte që duhet të plotësoni për të marrë lejen zvicerane të drejtimit. Mund t'ju duhet të jepni një provim teorik dhe/ose praktik. Office cantonal des véhicules (Zyra Kantonale e Automjeteve, OVJ) ju ofron të gjitha informacionet e nevojshme mbi këtë temë.

Provimi teorik i drejtimit të automjetit

Nëse dëshironi të merrni lejen tuaj praktike të drejtimit, së pari duhet të kaloni një provim teorik. Do t'ju duhet t'u përgjigjeni pyetjeve.

Në kantonin Jura, provimi teorik mund të jepet në frëngjisht, gjermanisht, italisht dhe anglisht. Office cantonal des véhicules (Zyra Kantonale e Automjeteve, OVJ) ju ofron të gjitha informacionet.

Provimi praktik i drejtimit të automjetit

Pasi të keni kaluar provimin teorik, merrni një leje mësimi. Është e këshillueshme që të merrni mësim drejtimi me një instruktor profesionist. Instruktori do t'ju tregojë kur jeni gati për të dhënë provimin praktik të drejtimit të automjetit.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.bonjour-jura.ch/sq/levizshmeria/leja-e-drejtimit